

Müzik Eğitiminde Öğretim Materyallerinin Kullanımı

Use Of Instructional Materials In Music Education

Ayşegül ATAK YAYLA¹, Fatmagül DALMIŞLI²

Öz

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim okullarındaki müzik derslerinde materyal kullanımının durumunu, öğretmen görüşleriyle tespit etmektir. Araştırmanın çalışma evrenini 2011-2012 öğretim yılında Milli Eğitime bağlı Denizli ili merkez ilçe ilköğretim okullarında görev yapan 63 müzik öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada, genel tarama modeli kullanılarak ilköğretimde görev yapan müzik öğretmenlerinin, materyal kullanıma ilişkin görüşleri sorgulanmış, müzik öğretmenlerinin görüşleri maddeler halinde ayrı ayrı incelenmiş ve yorumlanmıştır. Elde edilen bazı bulgulara göre, öğretmenlerin yaklaşık %90'ının materyal geliştirmeyle ilgili hizmet içi seminerlere katılmadığı, org ve blok flütün müzik derslerinde öğretmenler tarafından kullanılan en yaygın çalgılar olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcük: Müzik; Müzik Eğitimi; Materyal; Öğretim Materyali; Materyal Geliştirme

Abstract

The purpose of this study is to identify usage status of teaching materials in music lessons in primary schools based on opinions of music teachers. The sample of study consist of 63 music teachers who served depending on national education in primary schools where the central town of Denizli in 2011-2012 academic year. In this study, opinions on the use of teaching materials of primary school music teachers were questioned and music teachers' opinions were separately examined and reviewed by using general screening model. As regards to the some data obtained; it is detected that approximately 90% of the teachers have not participated in inservice seminars related to material developmant and besides organ and recorder are identified as the widely used materials in music lessons by the teachers.

Keywords: Music, Music Education, Material, Instructional Material, Material Development

¹ Yrd.Doç.Dr., Pamukkale Üniversitesi, aatak@pau.edu.tr

² Hasan Tekin Ada Anadolu Lisesi , guldalmisli@gmail.com

1. GİRİŞ

İlköğretim müzik dersi içerisinde soyut kavramları da barındıran bir derstir. Bu nedenle ilköğretimde materyal kullanımının müzik dersindeki soyut kavramları somutlaştırılacağı, öğrenmenin daha kolay olacağı ve bilgilerin kalıcı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca öğretim materyallerinin, karmaşık öğrenmeleri basitleştirme, öğrenimde gerçek yaşantılar sağlama, alıştırma ve tekrarlara imkan verme, öğrenmede kalıcılığı artırma, farklı öğrenme stillerini destekleme, öğrenme zamanını kısaltma ve verimliliği artırma gibi yararları da bulunmaktadır.

1.1. Müzik Öğretiminde Kullanılan Öğretim Materyalleri

Müzik dersinde kullanılan hazır alınan materyallerin yanında öğretmen tarafından tasarlanıp hazırlanan materyallerden de yararlanılmaktadır. Derste kullanılan materyallerin, müzik dersi öğretim programına uygun olması ve öğrenci ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde olması göz önünde bulundurulmalıdır.

Çakırer (2002) müzik derslerinde kullanılacak materyalleri pasif ve etkileşimli olarak iki kısımda incelemiştir. Pasif araçlar, müziği sadece çalan veya bilgiyi gösteren araçlardır. Televizyon, CD çalar, video, tepegöz gibi araçlar pasif araçlara birer örnek verilebilir. Pasif araçlarla öğrenci materyali algılayabilir fakat burada öğrenci ile araç veya çevre arasında bir etkileşim söz konusu olmamaktadır. Elbette ki müzik dersleri ve sınıflar video gösterileri ve buna benzer diğer teknolojik araçlarla geliştirilebilir (Akarsu, 2007: 25)

Müzik dersinde kullanılabilecek materyalleri şu başlıklar altında sıralayabiliriz

1.1.1. Hazır Olarak Satın Alınabilecek Müzik Öğretimi Materyalleri

Hazır olarak satın alınabilecek müzik öğretim materyalleri kendi içinde gruplara ayrılmaktadır.

1.1.1.1. Elektrikle Çalışan Müzik Öğretimi Materyalleri

Elektriğin geniş kullanım alanları arasında, müzik eğitiminde de kullandığımız, önemli araçlar bulunmaktadır. Görme ve işitme duyularımızla algıladığımız “televizyon” müzik öğretim materyali olarak kullanılmaktadır. Akustik piyanolara göre bir çok artısı olan “dijital piyano” kullanıldığında; dokunma, görme, işitme duyularımıza seslendiği için bizlere olabildiğince somut yaşantılar verebilmektedir. Elektrikle çalışan diğer müzik öğretim materyallerini şu şekilde sıralayabiliriz.

- Bilgisayar ve Destek Gereçleri
- Video ve Kasetleri
- Radyolar
- Teypler ve Kasetleri
- CD Çalıcıları
- Tepegöz ve Asetatlı Kağıtlar
- Elektronik Diyapazon
- Slayt göstericisi ve slaytlar
- Lazerli gösterme çubuğu

- Elektrikle çalışan daktilo makineleri
- Elektronik Metronom (Günay ve Özdemir, 2003: 126)

1.1.1.2. Elektrikle Çalışmayan Diğer Müzik Öğretim Materyalleri

Bu kategoride basılı materyaller yanında, mekanik araçlar ve ya atölye üretimli ürünler de sayılmaktadır. Elektrikle çalışmayan müzik öğretim materyallerini şu şekilde sıralayabiliriz.

- Müzik konulu, basılı bayram ve yılbaşı kartları,
- Müzik konulu pullar,
- Müzik konulu karikatürler,
- Müzik yardımcı ders ve yardımcı ders kitapları,
- Şarkı kitapları,
- Müzik bilimleri konularında yazılmış diğer kuramsal kitaplar,
- Çalgı metotları,
- Metronom,
- Çalgılar(Oyuncak çalgılar, vurmali çalgılar, halk çalgıları, okul çalgıları ile piyano, keman gibi tüm çalgılar...),
- Çatal diyapazon,
- Akort düdüğü,
- Partiturlar(Orkestra , oda müziği,koro...),
- Posterler(Ünlü besteciler, kuramcılar, seslendiriciler...),
- Fotoğraflar(Besteciler, seslendiriciler, dinleti salonları, kentler, çalgılar, müzik yazıları...),
- Müzikle ilgili takvimler, biblolar,
- Sehpalar(Nota Sehpaası, Şef için Partitur sehpaası...),
- Sahafardan sağlanabilecek basılı materyaller(kitaplar, notalar, partiturlar...),
- Dizekli tahta,
- Piyano akort anahtarı, çalgı kutuları, reçine gibi çeşitli gereçler. (Günay, 2003: 125)

1.1.2. Ustalara Sipariş Vererek Atölyelerden Sağlanabilecek Müzik Öğretim Materyalleri

Müzik eğitimcisi, tasarladığı materyalin fotoğrafını, örneğini, belgesini atölyeye götürerek oradaki ustaya tarif ederek de öğretim materyali yaptırılabilir.

Günay ve Özdemir(2003: 126) sipariş yoluyla yaptırılacak materyalleri şu şekilde sıralamıştır.

- Dizekli tahta,
- Şef sehpaası,
- Çalgı sehpaları(Ayakta durarak ve ya oturarak kullanılacak ayaklı sehpalar...),
- Gösterme çubukları,

- Şef çubuğu,
- Vurulunca ses veren kutular ve ses çıkarıcı tokmaklar,
- Müzik dolabı,
- Kitaplık,
- Materyal saklama dolapları,
- Hazır olarak bulunmayan müzik oyuncakları(çubuklar,şap-şap, küçük toprak ibrik, kaynana zırlıtısı...),
- Sergi masası, vitrin,
- Her çeşit fotokopi, mukavva ve karton işleri...)

1.1.3. Müzik Eğitimcisinin Kendisinin Üretebileceği veya Öğretmen-Öğrenci İş birliği İle Üretilen Müzik Öğretim Materyalleri

Basit evde kolayca bulunabilen malzemelerden materyal rahatlıkla yapılabilir. Materyali öğretmen kendi üreteceği gibi öğrenciyle işbirliği içinde de üretebilmektedir. Ayrıca öğrencinin materyal yapımına katkısının olması öğrencinin müzik dersine olan ilgisinin artmasında da rol oynar. Kara tahtaya yağlı boya ile dizek çizmek öğrencilerinden yardımı alınarak yapılabilecek bir uygulamadır.(Günay ve Özdemir, 2003: 127)

2. YÖNTEM

Bu araştırmada genel tarama modeli kullanılarak Milli Eğitime bağlı Denizli ili ilköğretim okullarında görev yapan müzik öğretmenlerinin derslerde materyal kullanımına ilişkin durum tespitine çalışılmıştır. Araştırmanın çalışma evrenini, Denizli ilinde bulunan İlköğretim okullarında görev yapmakta olan müzik öğretmenleri oluşturmaktadır.

Çizelge 2.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Yaş, Cinsiyet Ve Kıdem Durumları

Değişken	Düzy	N	%
Yaş	25 yaş ve altı	2	3,2
	26-30	11	17,5
	31-35	27	42,9
	36-40	11	17,5
	41 ve üzeri	12	19,0
	Toplam		63
Cinsiyet	Kadın	49	77,8
	Erkek	14	22,2
	Toplam	63	100
	1-5 yıl	14	22,2

	6-10 yıl	14	22,2
	11-15 yıl	18	28,6
Kıdem	16-20 yıl	5	7,9
	21-25 yıl	12	19,0
	Toplam	63	100

Örnekleme oluşturan ilköğretim okullarındaki mevcut durumu tespit etmek ve materyal kullanımı hakkında bilgi almak amacıyla ölçek hazırlanmıştır. Ölçeğin hazırlanmasında öncelikle konuyla ilgili literatür (tez, makale, bilimsel araştırma, internet vb.) incelenmiştir. Literatür incelemesinden elde edilen veriler yardımıyla ölçme aracında yer alacak hususlar tespit edilmiştir. Daha sonra bunlar öğretmenlerin görüşlerini almak üzere anket maddelerine dönüştürülmüştür. Anket maddelerine dönüştürülen veri toplama aracı, ilköğretim okullarında görev yapmakta olan 30 müzik öğretmenine internet aracılığıyla online olarak uygulanarak ön denemesi yapılmıştır. Başlangıçta 31 madde olarak hazırlanan veri toplama aracına yapılan analiz ile anket yeniden değerlendirilerek son şekli verilmiştir. Veri toplama aracı bazı kişisel özelliklerini belirlemek amacıyla sorulan 3 kişisel bilgi sorusu, 1 çoklu seçenekli soru, 1 açık uçlu soru ve öğretmenlerin materyal kullanımıyla ilgili görüşleri hakkında bilgi toplamak amacıyla sorulan 20 likert tipi maddeyle birlikte toplam 25 maddeden oluşmaktadır.

Ölçek maddeleri ve faktör yükleri Çizelge 3.2.de belirtilmiştir. Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı ise .71'dir.

3. BULGULAR VE YORUM

Araştırmada, ilköğretimde görev yapan müzik öğretmenlerinin, *materyal kullanıma* ilişkin görüşleri sorgulanıp maddeler halinde ayrı ayrı incelenmiş ve yorumlanmıştır.

3.1. Öğretmenlerin “Materyal Geliştirme” İle İlgili Ders Alma, Hizmetiçi Seminerlere Katılma Ve Görev Yapmakta Oldukları Okullarda Müzik Sınıfı Yer Alma Dereceleri

Çizelge 3.1. Öğretmenlerin “Materyal Geliştirme” İle İlgili Ders Alma, Hizmet İçi Seminerlere Katılma Ve Görev Yapmakta Oldukları Okullarda Müzik Sınıfı Yer Alma Dereceleri

SORULAR	Hayır		Evet		Toplam	
	F	%	F	%	f	%
1-Üniversite öğreniminiz sırasında “Materyal Geliştirme” ile ilgili bir ders	31	49,2	32	50,8	63	100

aldınız mı?						
2- Materyal kullanımı konusunda hizmet içi seminerlere katıldınız mı?	57	90,5	6	9,05	63	100
3- Çalıştığınız okulda müzik sınıfı var mıdır?	32	50,8	31	49,2	63	100

Çizelge 3.1’de de görüldüğü gibi müzik öğretmenlerinin yaklaşık yarısı üniversite öğrenimleri sırasında “Materyal Geliştirme” ile ilgili ders aldıklarını ifade ederken, yarısı da üniversite öğrenimleri sırasında “Materyal Geliştirme” ile ilgili ders almadıklarını belirtmişlerdir. Derslerin geleneksel yöntemden öğrenci merkezli sisteme geçiş aşamasında üniversitelerin Eğitim Fakültelerine “Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme” dersi eklenmiştir. O dönemde üniversitede Müzik eğitimi bilim dallarında öğrenim gören müzik öğretmenleri bu dersi almıştır. Türkiye’de Eğitim Fakültelerinde “Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme” dersi ile, öğretmen adaylarının teknolojiyi dersleri ile bütünleştirmesine yardımcı olmak hedeflenmektedir.

Müzik öğretmenlerinin yaklaşık 1/10’i materyal kullanımı konusunda hizmet içi seminerlere katıldığını ifade ederken, 9/10’da bu tür seminerlere katılmadıklarını belirtmişlerdir. Müzik alanında yapılan seminerlere bakıldığında materyal kullanımı ile ilgili seminerler oldukça azdır. Öğretmenlerin %90,5’inin seminerlere katılmamasının sebebi buldukları illerde bu konuda verilen bir seminerin yapılmayıp ya da kendi istekleri ile katılmamaları olabilir. Oysa ki materyal kullanımı müzik eğitiminde büyük öneme sahiptir. Yapılan hizmet içi seminerlere katılmak müzik öğretmenlerinin bilgi ve deneyimlerini arttıracığından müzik eğitiminin de niteliğini arttıracığı düşünülmektedir

Müzik öğretmenlerinin yaklaşık yarısının görev yaptığı okulda müzik sınıfı mevcutken, diğer yarısının da okullarında müzik sınıfı bulunmadığı gözlenmektedir. Müzik sınıfları müzik dersinin etkili geçmesi yönünden büyük önem teşkil etmektedir. Müzik sınıfı olmayan okullarda müzik öğretmenleri; org, keman vb. gibi enstrümanlarını kendileri taşımak zorunda kalmakta, çalgılar da taşınmasından dolayı kısa sürede yıpranmaktadır.

3.2. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Dersinde Materyallerden Yararlanma Dereceleri

Çizelge 3.2. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Dersinde Materyallerden Yararlanma Dereceleri

SORULAR	N	\bar{X}	ss	Düzye
4-Müzik dersinde materyallerden ne sıklıkta yararlanıyorsunuz?	63	3,62	,750	Çoğunlukla

Çizelge 3.2’de görüldüğü gibi aritmetik ortalamalar açısından, derslerde materyal kullanım sıklığı bazen ($\bar{X}=3,62$) üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bütün müzik öğretmenlerinin bazı zamanlarda da olsa derslerde materyal kullanmasının müzik eğitiminin niteliğini artıracığı düşünülmektedir. Derslerde materyal kullanımına zaman ayırlamaması, müzik dersinin bir ders saati(45 dk) gibi kısıtlı bir zaman dilimi içinde olmasından da kaynaklanıyor olabilir.

3.3. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Dersinde Bilgisayar, Televizyon, Müzik Çalar, Projeksiyon Ve Müzik Aletlerinden Yararlanma Dereceleri

Müzik öğretmenlerinin ders esnasında bilgisayar, televizyon, müzik çalar, projeksiyon ve müzik aletlerinden yararlanıp yararlanmadıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Çizelge 4.3 ’de müzik öğretmenlerinin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalama (\bar{X}) ve standart sapmalar(ss) verilmektedir.

Çizelge 3.3. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Dersinde Bilgisayar, Televizyon, Müzik Çalar, Projeksiyon Ve Müzik Aletlerinden Yararlanma Dereceleri

SORULAR	N	\bar{X}	Ss	Düzey
5-Müzik derslerinde materyal olarak “Bilgisayar” kullanıyor musunuz?	63	3,22	,991	Bazen
6-Müzik derslerinde materyal olarak “Televizyon” kullanıyor musunuz?	63	1,25	,621	Hiçbir zaman
7-Müzik derslerinde materyal olarak “Müzik çalar” kullanıyor musunuz?	63	3,00	,950	Bazen
8-Müzik derslerinde materyal olarak “Projeksiyon” kullanıyor musunuz?	63	2,76	1,146	Bazen
9-Müzik dersinde materyal olarak “Müzik aleti” kullanıyor musunuz?	63	4,43	,734	Her zaman

Çizelge 3.3’ de görüldüğü gibi aritmetik ortalamalar incelendiğinde, öğretmenlerin bilgisayarı bazen ($\bar{X}=3,22$) kullandığı gözlenmektedir. Milli Eğitim sistemimizde derslerde teknolojiden büyük ölçüde yararlanılması gerektiği vurgulanmaktadır. Teknoloji çağının en çok kullanılan cihazlarından olan bilgisayarın öğrencilerin müziksel becerilerini (işitme, görme, algılama) geliştireceği beklenmektedir.

Bazı okullarda müzik sınıfının olmayışı ya da müzik sınıfı olsa dahi sınıfta bilgisayar olmamasının öğretmenlerin bilgisayar kullanımını olumsuz etkilediği düşünülmektedir.

Aritmetik ortalamalar incelendiğinde, öğretmenlerin televizyonu hiçbir zaman ($\bar{X} = 1,25$) kullanmadığı gözlenmektedir. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte görsel ve işitsel araçlardan olan televizyonun yerini bilgisayar almıştır. Bilgisayar öğrencinin aktif katılımını sağlaması bakımından televizyondan daha gelişmiştir. Bu durum okullarda televizyon kullanımının çok az seviyede olmasının nedenlerinden olabilir.

Görüşler incelendiğinde, müzik derslerinde müzik çaların bazen ($\bar{X} = 3,00$) kullanıldığı görülmektedir. Günümüzde bilgisayarın kullanımıyla beraber müzik çalarında önemini yitirdiği düşünülmektedir. Yine de müzik derslerinde öğretmenlerin bazı zamanlarda da olsa kullandığı müzik çalar, öğrencilerin bir şarkıyı öğrenmelerini kolaylaştırmak, öğrencinin dikkatinin derse çekmek amacıyla kullanılan önemli bir materyaldir.

Müzik derslerinde projeksiyonun bazen ($\bar{X} = 2,76$) kullanıldığı görülmektedir. Projeksiyon cihazı, en sıkıcı dersleri kolay ve zevkli hale getirerek öğretmene yardımcı olan bir cihazdır. Projeksiyon cihazı sayesinde öğrenci hem görsel hem işitsel öğrenir ve bu sayede öğrenmenin daha kalıcı izli olması beklenir. Fakat okullardaki maddi imkansızlıklardan dolayı her sınıfta projeksiyon cihazı bulunmadığı aşikardır. Yapılan araştırma da yine de çoğu öğretmenin, projeksiyon cihazını kullandığı görülmektedir.

Müzik derslerinde müzik aleti kullanılması her zaman ($\bar{X} = 4,43$) olarak gözlenmektedir. Bu durum öğretmenlerin kendi branşları olan çalgılarını müzik derslerinde kullandıklarını gösterebilir. Derslerde müzik aleti kullanımının, öğrencinin derse olan dikkatini arttıracakı düşünülmektedir.

3.4. Müzik Öğretmenlerinin Ders Esnasında Kullandıkları Çalgıların Dereceleri

Müzik öğretmenlerinin ders esnasında kullandıkları çalgıların neler olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Çizelge 4.4'de müzik öğretmenlerinin görüşlerine ilişkin frekans (f), yüzde (%) değerleri verilmektedir.

Çizelge 3.4. Müzik Öğretmenlerinin Ders Esnasında Kullandıkları Çalgıların Dereceleri

SORULAR	Çalgıların İsimleri	Hayır		Evet		Toplam	
		F	%	F	%	F	%
10-Müzik derslerinde kullandığınız çalgıları belirtiniz.	Yaylı	50	79,4	13	20,6	63	100
	Üflemeli	47	74,6	16	25,4	63	100
	Gitar	48	76,2	15	23,8	63	100
	Bağlama	47	74,6	16	25,4	63	100
	Piyano	60	95,2	3	4,8	63	100
	Org	23	36,5	40	63,5	63	100
	Orff Çalgıları	49	77,8	14	22,2	63	100
	Blok Flüt	5	7,9	58	92,1	63	100
	Mandolin	57	90,5	6	9,5	63	100
	Diğer	54	85,7	8	12,7	63	100

Çizelge 3.4 incelendiğinde müzik öğretmenlerinin yaklaşık 1/5'i, yaylı, ¼' de üflemeli, gitar, bağlama ve orff çalgılarını kullanırken, çoğunluğu bu çalgıları kullanmamaktadır. Piyano ve mandolini kullanan öğretmenler ise oldukça azdır. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu org ve blok flüt kullanmaktayken, çok az bir kısmı bu çalgıları kullanmamaktadır. Çalgı öğretmenin derse getirebileceği, derse renk katan araçtır. Tabloda görüldüğü üzere dağılım org ve blok flüt üstüne yoğunlaşmıştır. Bunun nedeni ilköğretim okullarında öğrencilere blok flüt eğitimi verilmesidir. Org kullanımının piyanoya oranla epey fazla olması dikkat çekmektedir. Piyanonun yapı olarak büyük bir çalgı oluşu, bazı okullarda müzik sınıflarının olmayışından dolayı piyanonun taşıma zorluğu ve maddi imkânsızlıkların öğretmenlerin piyano kullanımı etkilediği söylenebilir.

3.5. Müzik Öğretmenlerinin Ders Esnasında Yardımcı Kitap ve Dizekli Tahta Kullanma Dereceleri

Müzik öğretmenlerinin ders esnasında yardımcı kitap ve dizekli tahta kullanıp kullanmadıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Çizelge 4.5’de müzik öğretmenlerinin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalama (\bar{X}) ve standart sapmalar (ss) verilmektedir.

Çizelge 3.5. Müzik Öğretmenlerinin Ders Esnasında Yardımcı Kitap ve Dizekli Tahta Kullanma Dereceleri

SORULAR	N	\bar{X}	ss	Düzye
11- Müzik derslerinde materyal olarak ders kitabının yanı sıra “Yardımcı kitap ” kullanıyor musunuz?	63	3,59	,835	Çoğunlukla
12-Müzik dersinde “dizekli tahta” kullanıyor musunuz?	63	3,22	1,791	Bazen

Çizelge 3.5’e göre öğretmenlerin yardımcı kitapları çoğunlukla kullandıkları ($\bar{X} = 3,59$) görülmektedir. Müzik dersinde öğretmen kılavuz kitabında bahsedilen ünitelerin, yardımcı kitap yardımıyla anlatılmasıyla dersin içeriğini daha da zenginleştireceği söylenebilir.

Aritmetik ortalamalar açısından derslerde dizekli tahta kullanım sıklığı bazen ($\bar{X} = 3,22$) üzerinde yoğunlaşmaktadır. Müzik derslerinde notaların yazımı için gerekli olan dizeğin, sınıfta bulunan tahtaya çizilmesi her ders için zaman kaybı olmaktadır. Zaten bir ders saati gibi az bir zaman diliminde yapılan müzik dersi süresinin belli kısmını da tahtaya dizek çizmek harcayacaktır. Bu nedenle sınıf tahtalarına kalıcı çizgilerle dizek çizmek gerekmektedir. Ancak bazı okullarda müzik sınıfı olmayışının bu durumu engel olduğu söylenebilir.

3.6. Müzik Öğretmenlerinin Bir Ders Saati Süresince Birden Fazla Materyal Kullanma Dereceleri

Müzik öğretmenlerinin bir ders saati süresince birden fazla materyalden yararlanıp yararlanmadıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Çizelge 3.6’da müzik öğretmenlerinin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalama (\bar{X}) ve standart sapmalar (ss) verilmektedir.

Çizelge 3.6. Müzik Öğretmenlerinin Bir Ders Saati Süresince Birden Fazla Materyal Kullanma Dereceleri

SORULAR	N	\bar{X}	ss	Düzye
13-Sınıfta bir ders saati içinde birden fazla materyal kullanıyor musunuz?	63	2,86	,948	Bazen

Çizelge 3.6'ya göre müzik öğretmenlerinin bir ders saati içinde birden fazla materyal kullanma sıklığı bazen($\bar{X}=2,86$) olarak görülmektedir. Eğitimde materyallerden ne kadar çok yararlanılırsa öğrenmenin bir o kadar kalıcı olduğu düşünölmektedir. Öğretmenlerin fazla materyal kullanmamaları, müzik dersi saatinin bir ders saati gibi kısıtlı bir süre olmasından kaynaklanabilir.

3.7. Müzik Derslerinde Materyal Kullanımının Öğrenci Çalışmalarını Yaratıcı ve Renkli Kılma Olanığına İlişkin Görüşleri

” Müzik derslerinde materyal kullanımının öğrenci çalışmalarını yaratıcı ve renkli kıldığını düşünüyor musunuz?” sorusuna öğretmenlerin verdiği cevaplar belirlenmeye çalışılmıştır. Çizelge 3.7'de müzik öğretmenlerinin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalama (\bar{X}) ve standart sapmalar(ss) verilmektedir.

Çizelge 3.7. Müzik Derslerinde Materyal Kullanımının Öğrenci Çalışmalarını Yaratıcı ve Renkli Kılma Olanığına İlişkin Görüşleri

SORULAR	N	\bar{X}	Ss	Düzye
14-Müzik dersinde materyal kullanımının öğrenci çalışmalarını yaratıcı ve renkli kıldığını düşünüyor musunuz?	63	4,44	,590	Her zaman

Çizelge 3.7'de göröldüğü gibi, aritmetik ortalamalar açısından görüşler incelendiğinde, öğretmenlerin görüşleri materyal kullanımının öğrenci çalışmalarını her zaman($\bar{X}=4,44$) yaratıcı ve renkli kıldığını yönündedir. Materyal kullanmadan geleneksel eğitimle işlenen müzik dersinde öğrencilerin pasif kaldığı için derse ilgilerinin dağıldığı bir gerçektir. Derse ne kadar ilgi çekici malzeme getirilirse, öğrenciler derse ilgiyle katılmakta, yapılan çalışmalar da bir o kadar yaratıcı ve renkli olmaktadır.

3.8. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Derslerinde Kullanmak İçin Materyal Tasarlama Dereceleri

Müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde kullanmak için materyal tasarlayıp tasarlamadıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Çizelge 4.3.8’de müzik öğretmenlerinin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalama (\bar{X}) ve standart sapmalar (ss) verilmektedir.

Çizelge 3.8. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Derslerinde Kullanmak İçin Materyal Tasarlama Dereceleri

SORULAR	N	\bar{X}	ss	Düzye
15-Müzik dersinde kullanmak için materyal hazırlıyor musunuz?	63	2,90	1,027	Bazen

Çizelge 3.8 incelendiğinde, müzik öğretmenlerinin müzik derslerinde kullanmak için materyal tasarlama dereceleri bazen ($\bar{X}=2,90$) olarak görülmektedir. Materyal hazırlamak, belli aşamalardan sonra yapılır. Öncelikle yapılacak materyalin uygulanacak duruma göre tasarlanması gerekir. Tasarlanan materyal daha sonra hazırlanır. Bu yüzden materyal hazırlamak zor ve vakit alan bir iş olabilir. Çizelgeye baktığımızda öğretmenlerin bazı zamanlarda da olsa materyal hazırladığını görmekteyiz.

3.9. Müzik Öğretmenlerinin Öğrencileri Konulara Uygun Materyal Yaratmaları İçin Destekleme Dereceleri

Müzik öğretmenlerinin öğrencileri konulara uygun materyal yaratmaları için destekleyip desteklemediği belirlenmeye çalışılmıştır. Çizelge 4.9’da müzik öğretmenlerinin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalama (\bar{X}) ve standart sapmalar(ss) verilmektedir.

Çizelge 3.9. Müzik Öğretmenlerinin Öğrencileri Konulara Uygun Materyal Yaratmaları İçin Destekleme Dereceleri

SORULAR	N	\bar{X}	ss	Düzye
16-Öğrencileri konulara uygun materyal yaratmaları için destekliyor musunuz?	63	3,62	,869	Çoğunlukla

Çizelge 3.9’a göre, aritmetik ortalamalar incelendiğinde çoğunlukla ($\bar{X}=3,62$) görüşü ifade edilmektedir. Eğitimde en etkili öğrenme öğrencinin aktif katılımıyla sağlanan öğrenmedir. Müzik dersi için günlük malzemelerden yapılan(pet şişe içine bulgur koyarak marakas yapmak, müzik tarihi şeridi hazırlamak vb.) materyalleri, öğrencilerin kendi emekleriyle yapmalarının, eğlenerek konuyu daha iyi kavramalarına katkısı olacağı düşünülebilir. Müzik öğretmenlerinin öğrencileri materyal yaratmaları için desteklemeleri, öğretmenlerin öğrencilerin derse katılımına önem vermesi olarak yorumlanabilir.

3.10. Materyal Kullanımının Öğrencilere Etkileri

Materyal kullanımının öğrencilere etkileri belirlenmeye çalışılmıştır. Çizelge 4.10'da müzik öğretmenlerinin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalama (\bar{X}) ve standart sapmalar (ss) verilmektedir.

Çizelge 3.10. Materyal Kullanımının Öğrencilere Etkileri

SORULAR	N	\bar{X}	ss	Düzye
17-Materyallerin farklı öğrenme stillerine sahip öğrenciler için öğrenmeyi kolaylaştırdığını düşünüyor musunuz?	63	4,37	,604	Her zaman
18-Materyal yardımıyla yapılan derslerde öğrenmenin daha kalıcı olacağını düşünüyor musunuz?	63	4,41	,557	Her zaman
19-Öğrenciye daha fazla bilgi ve beceriyi materyal yardımıyla verebilir misiniz?	63	4,11	,625	Çoğunlukla
20-Müzik dersinde materyal kullanımın öğrencilerin motivasyonunu arttırdığını düşünüyor musunuz?	63	4,30	,613	Her zaman

Çizelge 3.10'da görüldüğü üzere, materyallerin farklı öğrenme stillerine sahip öğrenciler için öğrenmeyi kolaylaştırdığını düşünüyor musunuz? sorusunda her zaman ($\bar{X}=4,37$) görüşü ifade edilmektedir. Her öğrencinin öğrenme şekli, algılaması, zekası aynı seviyede değildir. Kimileri görerek, kimileri işiterek, kimileri de yazarak çok daha iyi konuyu kavrarlar. Bu konuda materyaller öğretmenler için etkili bir araçtır. Öğretmenlerin de verdikleri cevaplara göre, düz anlatımla bilgiyi ulaşması zor olan öğrencilerin, materyalle işlenen derste bilgiyi daha rahat öğrendikleri anlaşılabilir.

Materyal yardımıyla yapılan derslerde öğrenmenin daha kalıcı olacağını düşünüyor musunuz? sorusunda da her zaman ($\bar{X}=4,41$) görüşü ifade edilmektedir. Dale'nin yaşantı konisinde de değindiği gibi; öğrenme işlemine katılan duyu organlarımızın sayısı ne kadar fazla ise o kadar iyi öğrenir ve o kadar geç unuturuz. Bu sebeple materyallerin müzik dersinde önemi büyüktür. Öğretmenlerin de görüşlerine göre materyal kullanarak işlenen derslerde öğrenmenin daha kalıcı olması beklenebilir.

Öğrenciye daha fazla bilgi ve beceriyi materyal yardımıyla verebilir misiniz? sorusunda çoğunlukla ($\bar{X}=4,11$) görüşü ifade edilmektedir. Düz anlatım yöntemi ile öğrenciye bir bilginin aktarılması daha uzun zaman alırken, materyal yardımıyla bilginin aktarımı daha kısa sürede gerçekleşmektedir. Öğretmenlerin de daha fazla bilgi ve beceriyi materyal yardımıyla verebildiği söylenebilir.

Müzik dersinde materyal kullanımının öğrencilerin motivasyonunu arttırdığını düşünüyor musunuz? sorusunda her zaman ($\bar{X}=4,30$) görüşü ifade edilmektedir. Öğrencilerin derslerde aktif olmadıkların da dikkatlerinin dağıldığı bir gerçektir. Derse öğrencinin aktif olmasını sağlayan ne kadar araç girerse öğrencinin motivasyonu bir o kadar artacaktır.

3.11. Okul Yönetimlerinin Müzik Öğretmenlerini Materyal Temin Etme Konusunda Destekleme Dereceleri

Okul yönetimlerinin müzik öğretmenlerini materyal temin etme konusunda destekleyip desteklemedikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Çizelge 4.3.11'de müzik öğretmenlerinin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalama (\bar{X}) ve standart sapmalar(ss) verilmektedir.

Çizelge 3.11. Okul Yönetimlerinin Müzik Öğretmenlerini Materyal Temin Etme Konusunda Destekleme Dereceleri

SORULAR	N	\bar{X}	ss	Düzyen
21-Okul yönetimi materyal temin etme konusunda sizi destekliyor mu?	63	2,90	1,174	Bazen

Çizelge 3.11'de görüldüğü gibi, aritmetik ortalamalar açısından görüşler incelendiğinde, bazen ($\bar{X}=2,90$) yanıtı görülmektedir. Materyallerden bazılarının maddi yönden yükü yokken, bazılarının fiyatları oldukça pahalıdır. Fakat günümüzde müzik sınıflarının olmadığı okullar bulunmaktadır. Müzik sınıfı olmayan okullarda materyallerin bulunacağı sabit bir yer olmadığından dersler zor şartlarda işlenmektedir. Okul yönetimleri öğretmenlere destek olduğu takdirde müzik derslerinin daha etkili geçeceği düşünülmektedir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Müzik öğretmenlerinin yaklaşık yarısı üniversitede materyal geliştirmeyle ilgili ders aldıklarını ve görev yapmakta oldukları okullarda müzik sınıfı olmadıklarını belirtirken, öğretmenlerin büyük bir

çoğunluğu materyal kullanımı konusunda hizmet içi seminerlere katılmadıklarını belirtmektedir. Müzik öğretmenleri derslerde materyallerden çoğunlukla yararlanırken, bilgisayar, müzik çalar ve projeksiyondan bazen yararlanmaktadırlar. Televizyondan ise hiçbir zaman yararlanmadıklarını belirtmektedirler. Derslerde müzik aletlerini (enstrüman) her zaman kullandıklarını ifade ederken en çok kullandıkları çalgılar arasında blok flüt ve org yer almaktadır. Gitar, bağlama, üflemeli ve yaylı çalgılarda derslerde kullanılan çalgılar arasında bulunmaktadır.

Müzik öğretmenleri, ders esnasında çoğunlukla yardımcı kitap kullanırken, bazen dizekli tahtadan yararlanmakta, bir ders saati süresince bazen birden fazla materyal kullanmaktadırlar. Materyal kullanımının öğrenci çalışmalarını her zaman yaratıcı ve renkli kıldığı görülmüştür. Derslerde kullanmak için bazen materyal tasarladıklarını belirtirken, öğrencileri konulara uygun materyal yaratmaları için çoğu zaman desteklediklerini ifade etmişlerdir. Materyallerin farklı öğrenme stillerine sahip öğrenciler için öğrenmeyi her zaman kolaylaştırdığı ve materyal yardımıyla yapılan derslerde öğrenmenin her zaman daha kalıcı olacağı görülmüştür. Öğrencilere daha fazla bilgi ve becerinin materyal yardımıyla çoğunlukla sağlandığı, materyal kullanımının öğrencilerin motivasyonunu her zaman arttırdığını, okul yönetimlerinin ise müzik öğretmenlerini materyal temin etme konusunda bazen desteklediklerini belirtmişlerdir.

Müzik eğitiminde materyal kullanımının, öğrencilerin derslere etkin katılımı açısından önemli olduğu öngörülmektedir. Kullanılan materyallerin öğrencilerin derse olan ilgisini arttıracığı ve dersin eğlenceli hale getireceği düşünülmektedir.

Materyal, her türlü çalgı olabileceği gibi görsel işitsel birçok araç da olabilmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin derslerde çalgı, bilgisayar, projeksiyon, dizekli tahta gibi eğitim materyallerinden yararlanmalarının eğitimin niteliğini arttıracığı düşünülmektedir.

Materyallerden yararlanılarak yapılan müzik derslerinde başarının esas kılınması için uygulama yapılabilecek müzik sınıfları oluşturulmalıdır. Okullarda müzik sınıflarının olması müzik öğretmenlerine ve öğrencilere büyük destek sağlayacak ve böylelikle kullanılan materyallerin ve çalgıların müzik sınıfında bulunarak taşınma sırasında yıpranmaları engellenmiş olacaktır.

Öğrencilerin materyal tasarımları ve hazırlamaları, yaratıcılıklarını geliştiren bir etkinliktir. Bu nedenle öğretmenlerin öğrencilere basit(yapımı kolay) materyaller yaptırmasının öğrenciye faydalı olacağı söylenebilir. Fakat müzik dersinin bir ders saati(40 dk) olması sebebiyle materyal kullanarak ders işlemenin ve derslerde öğrencilere materyal(marakas, ritim çalgıları vb.) yaptırmanın bu kadar kısıtlı bir sürede gerçekleşmesi yapılan araştırmaya göre pek mümkün olmamaktadır. Bu nedenle müzik ders saatinin arttırılmasının, müzik eğitiminin niteliğini olumlu yönde geliştireceği düşünülmektedir. Öğretmenlerin çoğu önerileri arasında müzik ders saatlerinin arttırılması gerektiğini vurgulamışlardır.

Araştırmada kullanılan öğretmen anketine göre, öğretmenlerin derslerde taşıma kolaylığı, akort probleminin olmayışı, ekonomik oluşu nedeniyle, kendi kullanımları açısından bir eşlik çalgısı olarak orgu, öğrenci kullanımı açısından da blok flütü tercih ettikleri görülmüştür. Ancak bunların müzik dersinin niteliği açısından yeterli olmadığı düşünülmektedir. Bu nedenle; öğretmenlerin eğitimini aldıkları yaylı, üflemeli ve tezeneli çalgıların yanında, orff çalgıları ve çeşitli ritim çalgılarını ders

materyali olarak kullanmalarının, öğrencilerin dikkatini yoğunlaştıracağı ve müzik zevkinin gelişmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir. Okul idarelerinin, bu çalgıları temin etmesi bu konuda öğretmenleri desteklemesi beklenmektedir.

Müzik kitaplarında ve yardımcı kitaplarda materyal kullanıma ilişkin bilgiler verilmeli, öğretmenler farklı kaynakları araştırarak, öğrencilere konuyu en uygun materyalden yardım alarak aktarmalıdır. Öğretmenler öğrencilerin derse olan ilgisini arttırmak için öğrencileri materyal tasarlama konusunda da desteklemelidir.

5. KAYNAKÇA

- Akarsu, S. (2007). *İlköğretim 6. Sınıf Müzik Dersi, Türkiyedeki Başlıca Müzik Türleri ve Genel Özellikleri Üntesinde Materyal Kullanımının Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars
- Dalmışlı, F.(2013). *Müzik Eğitiminde Materyal Geliştirme*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü,Denizli
- Günay, E.Özdemir, M. (2003). *Müzik Öğretimi Teknolojisi ve Materyal Geliştirme*. Önsöz Basım Yayıncılık, Ankara